

UNIÓFESZTIVÁL 2000

KITEKINTÉS EURÓPÁRA

November 10. és 29. között másodszer rendezik meg Budapesten az Európai Színházak Uniójának Fesztiválját, sorrendben a kilencediket. A rendezés jogának elnyerésében nyilvánvalóan közrejátszott az 1993-as budapesti, második találkozó sikere, és az a tény, hogy Giorgio Strehler halála óta Zsámbéki Gábor az Unió - immár újraválasztott - elnöke. Ezzel együtt páratlan a szervezet történetében, hogy ugyanaz a város, ugyanaz a tagszínház rövid időn belül másodszer jusson a rendezés lehetőségéhez, még ha erre egy váratlan visszalépés teremtett is alkalmat.

Az Európai Színházak Uniója, melynek eszméje Strehler nevéhez fűződik, megalakulásakor azt a célt tűzte maga elé, hogy az egyre nyitottabbá váló Európában közelebb hozza egymáshoz a jelentős színházi műhelyeket. A szervezetet hét színház alapította meg, köztük volt a Katona József Színház is. Először a művészi együttműködést, mindenekelőtt rendezők és tervezők cseréjét vették programba. Zsámbéki javasolta, hogy évente rendezzenek fesztivált az egyes tagszínházak székhelyén. Az első találkozóra 1992-ben Düsseldorfban került sor. Az Unió tagsága folyamatosan bővül, bár egyes színházak időközben visszaléptek; most tizenkilenc állandó tagja van. Az Unió tevékenysége túllépi a rendszeresen megrendezett fesztiválok kereteit; a workshopokon, művészcsereken kívül az utóbbi időben a fiatal rendezőknek szervezett tréningeket, közös munkákat, produkciós lehetőségeket tekinti legfontosabb feladatának.

A budapesti fesztiválon tíz előadás szerepel, de a produkciókat létrehozó színházak közül nem tag a Theatergroep Hollandia (az idén elnyerte az Európa Díj Új Realitások kis fokozatát), a tel-avivi Cameri Színház, amelyet Zsámbéki Gábor hívott meg, noha „földrajzilag” nem fér bele az európai Uniófesztiválba.

A fesztiválok koncepciójának általában gátat szabnak a realitások. A budapesti találkozó kitűzött célja nem az átlag, hanem éppen az el-

térések, a különböző színházeszményekhez tartozó előadások - Zsámbéki megfogalmazása szerint a szélsőségek - bemutatása. Ebből a szempontból sajnálatos, hogy a tervezett produkciók közül nem sikerült elhozni a párizsi Odéon *Fanfárok* című előadását és a berlini Schaubühne Norén-darabját, a *Personenkreis* 3.1.-et. Még akkor is, vagy talán akkor különösen, ha egyikük sem számíthatott volna egyértelmű fogadtatásra sem a szakma, sem a közönség részéről. Valószínűleg hasznára válna - mondhatjuk kijelentő módban: hasznára válik - a magyar színháznak, ha szembenéz tőle merőben idegen előadásokkal. Túlságosan egytípusú, túlságosan egyhágyományú, túlságosan szórakoztatásra kondicionált az a színház, amely nálunk föltétlen sikert arat. Es túlságosan nehéz elhinni, hogy külföldön sokkal elfogadottabb a társadalmi indulatokat fölkorlácsoló vagy a hagyományos színházi tereket szétrobbantó előadástípus. A csaknem háromhetes fesztivál talán közelebb hozza hozzánk a szokatlant, anélkül, hogy kritikátlan elfogadásra vagy „élből” való elutasításra készítené bárkit is.

Alábbi összeállításunkban előzetest kínálunk a fesztiválhoz. Nem műsorfüzetet vagy katalógust, csupán tudni érdemes dolgokat az előadások és az alkotók egy részéről. Nem törekedtünk arányosságra. Egyrészt mert némelyik produkciót (Csehov-Planchon: *Hattyúdál* - Théâtre National Populaire; Shakespeare: *A vihar* - Royal Shakespeare Company) még otthonukban sem mutatták be lapzártáig. Más-részt úgy gondoltuk, előnyben részesítjük az első kézből származó információkat (élménybeszámolókat), illetve a nálunk kevésbé ismert alkotók bemutatását, akik jelentős nemzetközi hírnév birtokosai.

A fesztivál egyes előadásaira és tanulságaira későbbi számainkban visszatérünk.

KOLTAI TAMÁS

FESZTIVÁLNAPTÁR

November 10., 11. 19^h Thália Színház *Villeurbanne-i Théâtre National Populaire* Csehov-Planchon: **Hattyúdál** (Rendezte: Roger Planchon)

November 10., 11., 12. 19^h Vígyszínház *Vilniusi Meno Fortas* Shakespeare: **Hamlet** (Rendezte: Eimuntas Nekrosius)

November 13., 14. 19^h Thália Színház *Düsseldorfi Schauspielhaus* Brecht: Galilei élete (Rendezte: Klaus Emmerich)

November 15., 16. 19^h Katona József Színház *Theatergroep Hollandia* Pier Paolo Pasolini: **Hangok** (Rendezte: Johan Simons)

November 17., 18. 19^h Vasas Folyondár utcai Sportcsarnok *Berlini Schaubühne* Marius von Mayenburg: **Paraziták** (Rendezte: Thomas Ostermeier)

November 21., 22. 19^h Katona József Színház *Bukaresti Bulandra Színház* Carlo Gozzi: **Turandot** (Rendezte: Catalina Buzoianu)

November 21., 22. 19^h Kamra Tasnádi István: **Közellenség** (Rendezte: Schilling Árpád)

November 22., 23. 19^h Thália Színház *Tel-avivi Cameri Színház* Hanoch Levin: **Rekviem** (Rendezte: Hanoch Levin)

November 23., 24. 19^h Katona József Színház Hamvai Kornél: **Hóhérok hava** (Rendezte: Ascher Tamás)

November 24., 25., 26. 19^h Trafó *Londoni Royal Shakespeare Company* Shakespeare: *A vihar* (Rendezte: James MacDonald)

November 26., 27., 28., 29. 19^h Mafilm, III-IV. műterem *Szentpéteryári Kis Színház* Csehov: Cím nélküli darab (**Platonov**) (Rendezte: Lev Dogyin)

November 28., 29. 19^h Kiscelli Romtemplom *Palermói Garibaldi Színház* Shakespeare: **Szeget szeggel** (Rendezte: Carlo Cecchi)